

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ
ЧЕРЕЗ ДІЯЛЬНІСТЬ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
ЯК ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР**

Суботенко О.О., Обезюк Д.П.

*Поліський національний університет
(м. Житомир)*

Здоровий спосіб життя сприяє гарному здоров'ю і більшій тривалості та активності життя, поліпшує здоров'я людини, уникаючи поведінки, що завдає шкоди. Серед заходів, що уможливають такі результати є як такі загальновідомі як регулярні фізичні вправи, здорова дієта, уникнення куріння, надмірного споживання алкоголю, так і формування іншої поведінки людини, яка знижує шанси на розвиток багатьох проблем зі здоров'ям, зокрема психологічна та емоційна виваженість, розумове вдосконалення [1-2]. До способів, якими можна сприяти здоровому життю відносять позитивне мислення, формування сприятливого натхненного оточення, контроль рівня цукру в крові, комплексна фізична активність (забезпечується аеробними вправами, вправами на гнучкість, силовими тренуваннями, вправами на рівновагу, повноцінним ненадмірним харчуванням, що поліпшує роботу всіх систем, обмеженням / виключенням алкоголю, токсичного впливу на нервову тканину, зниженням вмісту насичених жирів і трансжирних кислот – переважання мононенасичені жири і поліненасичені жири з риби, горіхів, рослинних масел замість насичених і трансжирів, оптимізація натрію, уникнення тісного взуття). Отже, людина, швидше за все, матиме хороше здоров'я і не зменшить тривалість життя [3-4]. Концепція «Бути здоровим» має бути частиною загального способу людського життя. Здоровий спосіб життя може допомогти запобігти хронічним і тривалим захворюванням. Гарне самопочуття і турбота про своє здоров'я важливі для самоусвідомлення та самооцінки.

Всесвітня асамблея охорони здоров'я (резолюція WHA72.2, 2019 р.) ініціювала розробку та використання знань та досвіду щодо оперативної основи первинної медико-санітарної допомоги, яка повинна бути повною мірою врахована в загальних програмах роботи та програмних бюджетах ВООЗ і відповідає інтересам зміцнення національних систем охорони здоров'я, надання країнам підтримки в нарощуванні масштабів роботи з організації первинної медико-

санітарної допомоги на національному рівні. В основі цього операційного механізму і пов'язаної з ним концепції первинної медико-санітарної допомоги в XXI ст. лежать національні та міжнародні тематичні дослідження в галузі первинної медико-санітарної допомоги, а також аналіз накопиченого досвіду,

Досвід останніх чотирьох десятиліть дає важливу інформацію про фактори та умови, які сприяють або перешкоджають зміцненню первинної медико-санітарної допомоги. Враховуючи, що в XXI столітті роль міністерств охорони здоров'я полягає в створенні сприятливих умов і середовища, що сприяє зміцненню здоров'я, важелі операційного механізму повинні враховуватися при розробці адаптованої до місцевих умов стратегії, спрямованої на зміцнення систем охорони здоров'я, вдосконалення циклу національного планування та забезпечення комплексного міжсекторального характеру її здійснення. Міністерствам охорони здоров'я слід також розширювати права і можливості діючих суб'єктів, забезпечуючи їх підзвітність щодо вживаних дій. У зв'язку з цим у багатьох країнах інтеграція первинної медичної допомоги передбачає широкий спектр заходів політики, стратегій, видів діяльності та послуг, а сфера охорони здоров'я вимагає політичної підтримки і твердого керівництва на всіх рівнях для ефективного застосування відповідних важелів.

Принципове значення для первинної медико-санітарної допомоги має залучення населення – як окремих осіб, так і спільнот як зацікавлених сторін до спільної роботи з визначення медико-санітарних потреб, пошуку рішень і визначення пріоритетів дій і заходів. Особливі зусилля повинні бути спрямовані на те, щоб охопити і залучити до повноцінної участі вразливі і неблагополучні групи населення, які в невідповідною мірою страждають від поганого стану здоров'я, при цьому часто не маючи можливості брати участь в традиційних механізмах взаємодії, що будуються на міжсекторальній основі і є джерелом інформації для обґрунтування дій і заходів.

Багатьом країнам для поліпшення системи первинної медико-санітарної допомоги з метою досягнення загального охоплення послугами охорони здоров'я як і раніше буде необхідна зовнішня технічна та / або фінансова підтримка. У кожній з цих країн як ніколи раніше необхідні тверде відповідальне керівництво і ведення інформаційно-роз'яснювальної роботи для узгодження дій глобальних донорів і технічних партнерів, що беруть участь у зміцненні системи первинної медико-санітарної допомоги, при політичній підтримці і під керівництвом органів влади країн. Міжнародне співтовариство має підтримувати зусилля з підвищення узгодженості на рівні країн через

такі платформи, як міжнародне партнерство в галузі охорони здоров'я в інтересах забезпечення загального охоплення послугами охорони здоров'я до 2030 р.

Передбачається, що країни будуть вибирати ті важелі і показники, які найбільшою мірою відповідають їх умовам, виходячи з оцінки своїх потреб, можливостей систем і моделей управління охороною здоров'я населення. Передбачається також, що конкретні дії, заходи і стратегії, що використовуються для забезпечення помітного поліпшення первинної медико-санітарної допомоги, будуть змінюватися залежно від конкретних умов, з часом і будуть надавати основний вплив на оптимізацію системи зміцнення здоров'я, профілактики захворювань і надання лікувальної, реабілітаційної та паліативної допомоги. Важелі операційного механізму, накопичені в ході реформування систем охорони здоров'я та розроблені на основі фактичних даних і досвіду, мають бути узгодженими з добре відомими структурними елементами та функціями ефективних систем охорони здоров'я.

Таким чином, здоровий спосіб життя сприяє гарному здоров'ю і більш тривалості життя, включаючи поведінку, що поліпшує здоров'я, в спосіб життя людини, уникаючи при цьому поведінки, що завдає шкоди здоров'ю. Здоровий спосіб життя сприяє гарному здоров'ю та збільшенню тривалості життя за рахунок корпоративної поведінки, яка покращує його ставлення до способу життя, уникаючи при цьому поведінки, що завдає шкоди здоров'ю.

Список використаних джерел:

1. Yakobchuk V., Plotnikova M. Blockchain As A Technology Administration Of Family Homestead Settlements. *Proceedings of the 9th International Scientific Conference Rural Development 2019 Edited by prof. Asta Raupelienė* doi: <http://doi.org/10.15544/RD.2019.083>
2. Prysiazhniuk O., Plotnikova M., Buluy O., Yakobchuk V. Reurbanization As A Solution Of Socio-Environmental And Economic Problems. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. 2020. Vol. 42(1). P. 41–50 doi: <https://doi.org/10.15544/mts.2020.05>
3. Організація первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини в Україні: сучасний стан та нормативно-правові документи, що регламентують роботу сімейних лікарів (довідник-посібник для лікарів загальної практики – сімейної медицини) / О. І. Висоцька, Ю. В. Вороненко, Н. Г. Гойда та ін. К., 2001. 112 с.
4. Здоровье XXI. Основы политики достижения здоровья для всех в Европейском регионе ВОЗ. *Европейская серия по достижению здоровья для всех*. Копенгаген, ВОЗ ЕРБ, 1999. № 6. 310 с.